

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$2.00. Za Evropo \$2.50. Za Chicago \$2.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LJUBI ZA SLOVENSKE NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

(Nesloga tlači)

ŠTEV. (No.) 146.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK 14. DECEMBRA — THURSDAY, DECEMBER, 14, 1922.

LETO (Vol.) VIII.

ZOPETNI POJAV KLANOV.

Kukluxklani so nastopili proti New Yorkskemu državnemu pravdniku. — Kakor znano, je župan mesta New York, Hylan ukazal strogo postopanje proti Klanom v New Yorku. Te dni je pa dobil državni pravdnik grozljivo pismo, kjer mu Klani pišejo: "Vaše preganjanje Klanov je doseglo svoje meje. Molčali smo, ko ste nas hudobno obrekovali. Sedaj je pa tega konec. Do sedaj ste nastopali v javnosti kot mož brez verskih predsodkov in kot nepristranski sodnik, mi pa tem ko ste v resnici bili vsikdar nizkotni klečaplazec pred rimskim papežem. Nanj vas veže prisega zvestobe, ne pa na vaše ljudstvo, ali na vašo zastavo. Vaša binavščina more sedaj prenehati." — Prijatelji pravdnikov so se začeli bati za njegovo življenje.

NAŠA MESTA PREOBLIUDENJA.

Znani statistik Blanchard je izdal te dni izjavo, v kateri pravi, da proti Ameriki nevarnost radi preobludenja po mestih. Prebivalstvo hiti samo v mesta, ki so že vsa prenapolnjena, farme se pa praznijo. "Amerika ima pred seboj velik problem, katerega bo morala kmalu rešiti, drugače bo kmalu začela čutiti britke posledice. Med prebivalstvom Združenih držav se namreč opaža zadnja leta velika apatija do dela na farmah in veliko stremjenje ljudi, da se selijo v mesta."

13-LETNI DEČEK SAMOMORILEC.

V Chicago se je pretekli ponedeljek zvečer ustrlel 13-letni deček Gustav Tuchband, učenec publicne šole. — Uzrok samomora je bil razočaranje, ker ga učiteljica v šoli ni vzela, da bi igral ulogo v šolski božičnici. Drugi pa pravijo, da je uzrok, ker ga je mati kregala. — Glavni vzrok je pa v resnici pomanjkanje prave vzgoje. Ko bi bil deček dobil pravi pojem o življenju in njegovi odgovornosti pred Bogom, pa bi tega ne bil storil. — Sad moderne naše vzgoje.

TURKI PROTESTIRAJO PROTI NADZORSTVU LIGE NARODOV.

Lausanne, 11. dec. — Glede teritorialnih in drugih lastninskih pravic, ki jih zahtevajo zavezniki od Turkov na konferenci za svoje podanike, ki vodijo ali bodo v bodočnosti slučajno investirali v razne industrijske naprave v Turčiji, ne morejo priti Turki ne zavezniki do sporazuma. Zavezniki odločno zahtevajo, da se mora dovoliti od strani Turčije, da se stavijo te garancije teritorialnih in lastninskih pravic pod varstvom lige narodov, ki bo pazila, da bodo te pravice nedotakljive, nasisi bo od katerekoli strani.

Turki odločno protestirajo proti temu predlogu in izjavljajo, da jim kaj takega nikdar ni mogoče podpisati, ker to bi naravnost vezalo Turčijo roke pri upravi, in Turčija bi ne bila ničesar drugega, kakor navadni vazal zaveznikov. To so stvari, ki se ticejo notranjega ustroja turške države, tako izjavlja turška delegacija na mirovni konferenci.

Kolikor se tiče predvojnih dolgov Turčije zaveznikom, jih Turška delegacija potrjuje, in se bo najbrže Turčija zavezala jih poravnati v zlatu iste vrednosti, za kolikor je dolg. Pod nobenim pogojem pa Turčija ne bo sprejela zavezniškega predloga, ki se tiče njenih teritorialnih zadev.

SLAB PREMAG NA TRGU

Konzumenti premoga morajo biti letošnjo zimo zadovoljni z vsakim premogom, ki jim pride na trg, ali se pa podvreči državnemu nadzorstvu za razdeljevanje premoga, ki pa v tem oziru kaže prav malo resnega zanimanja. Taka je novica v tem slučaju.

Severne države silno poprašujejo za premogom. Kolikor največ ga morejo dobiti ga pokupijo za svoje zavode, ki imajo največini prazne kabine. Naraščajoča zima seveda to povpraševanje povečuje.

Zadnje čase prihaja na trg, kot izjavljajo konzumenti zelo slab premog, ki ni vreden denarja, ki se ga plača zani. Od druge strani pa prihajajo poročila, da imajo operatorji premoga dovolj po svojih skladiščih. Zlasti v Illinoisu izjavljajo, da je dobrega premoga dovolj, a vendar na trg prihaja slab premog, ki je za take namene, kot za gretje bolnišnic in drugih takih zavodov, ki so opremljeni z modernimi "Furnaci" neraben in se iz njega ne dobi zaželenih rezultatov.

Naprimen včeraj se je povpraševanju po premogu podvojili radi mrzlega severnega vala. Vremenoslovci prerokujejo letos jako hudo suho zimo. V kratkem prerokujejo velike snežne zamete in nato zopet suho vreme.

Po vseh velikih mestih hite posebni odbori z urejevanjem tega problema. Eni priporočajo, da naj posamezne države ali pa federalna oblast zapleni ves premog, ki ga namenoma zadržujejo po skladiščih operatorji, da bi se preje znebili slabšega premoga. Eno ali drugo se mora zgoditi: oblast, ki je izvoljena od ljudstva, mora vsekakor paziti na interese publike, da se iste neizkorišča samopoljubno od strani lakomnežev.

HUD MRIZ.

Hud mriz z blizzardom in močnim vetrom smo dobili v srednji Ameriki, tudi v Chicagu. Prišel je iz severozapadne Kanade čez Montano, Minnesota nad Michigan in severni del Illinoisa. Temperatura je padla na 20 stopinj pod zero.

"GREH" PROTI PROHIBICIJI DVAKRAT KAZNIV.

Tako je odločilo najvišje Zvezno sodišče. Najvišji sodnik bivši predsednik Taft je izdal odločilo, da je dvojni greh, kdor se pregreši proti prohibiciji: greh proti posamezni državi in proti Združenim državam in da je vsak tak grešnik lahko kaznovan od obeh, najprej od enega potem pa še od drugega sodišča. — Ei, bo začelo vroče postajati pod nogami munšinarjem, kaj?

PROHIBICIJSKI AGENTI PRI DELU.

Sredi najbolj obljudenega mesta Chicago je bilo nad nekim glediščem "kompanija", ki je imela zunaj velik napis: "Nothiel Oil and Gas Co." Celo nadstropje je imela v njej. In v resnici je bilo po posameznih "pisarnah" polno "deskov" in veliko "safev". Kdor ni vedel in je prišel v te prostore, je v resnici dobil utis, tu je velika pisarna. — Prohibicijski agenti so pa izvohteli, da je pravo ime te "olinate in plinove kompanije" Nothie Pleasure and Fraternal Club in da v safih niso razne listine, temveč same steklenice najboljše Kentucky whiskeyja in da se po deskah ne piše, temveč pridno piše. In res tri voze "rezerve" so naložili in odpeljali.

KRATKE NOVICE.

— Britanci so opustili svojo opozicijo proti Franciji, radi nameravane okupacije rurskega industrijskega okrožja, katerega mislijo Francozi zasesti slučajno, ako bi Nemčija ne hotela ali ne mogla plačati predpisanih ji svot.

— Turški delegati so se pričeli nagibati na stran Angležev na konferenci v Lausanne. Pravijo, da bi se radi iznebili ruskega pritiska. Vse izgleda, da igra hazardnih igralcev v Lausanne je obrnjena proti Slovanstvu.

— V Nemčiji so nemški monarhisti priznali nameravani umor Maksimilijana Harden, ki ima pripravljeno posebno literaturo, da jo razpeča v svet. V svoji literaturi ožigosa neumiljeno monarhiste in kaže onemogli Nemčiji novo pot iz zagate.

— Razoroževalna konferenca v Moskvi je baje v nevarnosti, da se razbije. Rusija dolži Poljsko militarizma. Baltiške države se nikakor nečejo kloniti zahtevam Litvinofa, ki načeljuje ruski oficijelni delegaciji na konferenci.

— Romunija je dosegla, da se bo vsa zemlja porazdelila. Vsa veleposredstva se bodo razkosala med kmete. Vsi takozvani "bojariji" veliki posestniki, ki so do sedaj imeli v svojih lasti veliko večino zemlje, so izgubili sedaj svoja posestva. Ta razdelitev posestev v Romuniji bo največja, kolikor jih pozna zgodovina.

— Delavski tajnik Davis bo predložil predlogu kongresu, da se de portira vse tujezemce, ki bi v službi aktivno delovali proti organizirani vladi in institucijami Zdr. Držav.

— Senator Brounsand je te dni ogorčeno napadel prohibicioniste v kongresu. V svoji izjavi je navedel, da so uradniki v večini, ki pažijo na prohibicijo pijanci.

— Iz Havane se poroča, da je v bližini mesteca Camaguey se pripetila velikanska razstrelba v tamošnji sladkorni tovarni. Nad sto tovarniških delavcev je ubitih in tovarna je vsa razdejana.

— V Topeka pri Kansasu je 11. decembra vlak zadel v avtomobil, v katerem sta se peljala Father Mc Nieve, jezuit in redovni brat William Ryan. Na križišču ju je prehitel vlak in ju vrgel daleč s tira. Duhovnik je bil na mestu mrtev. Brat je umrl tri ure pozneje v bolnišnici. — Father McNieve je bil znan po cellem Kansasu kot misijonar.

— Znani veletrgovec v Philadelphiji, ki ima svoje trgovine tudi po drugih velikih mestih, zlasti v New Yorku, John Wanamaker je umrl na svojem posestvu v Philadelphiji. — Bil je večkratni milijonar. Toda vsi milijoni mu niso mogli kupiti življenja.

— Prihodnji evharistični kongres bo prihodnje leto v Parizu od 4. do 8. julija. Priprave so se že začele.

— Jugoslovanska vlada je imenovala naslednikom Dr. Vošnjaka za poslanika v Pragi bivšega jugoslovanskega konzula v Chicagu Dr. Lazareviča, ki je bil zadnje čase poslanik v Berlinu.

— Britanski parnik Manchester Spinner je bil zanešen od morskih viharjev na pečine v bližini Dolgega otoka pri New Yorku.

— V Chicagu je bila včeraj zaplenjena po vladnih komisarjih Pilsen pivovarna na 3042 W. 26. Str. Pivovarna je namreč proizvajala pivo, ki je vsebovalo nekoliko "kicka."

— V Bushnell, Ill. je predvčerajšnjim izbruhnil velik požar. Uničenih je več poslopij. Škoda se ceni na več sto tisoč.

NOVA ŠKOFIJA USTANOVLJENA.

3. decembra je bila kanonično ustanovljena nova zapadna škofija Fresno po nadškofu iz San Francisco, Most Rev. Hanna. Nadškof je imel pri tej priliki slovesno sv. mašo v cerkvi sv. Jožefa v Fresno, ki bo začasno prokatedrala cerkev in imel tudi slavnostno pridigo. Nova škofija je bila ustanovljena s posebnim dekretom, katerega je izdala sveta Stolica 1. junija 1922. V to škofijo bodo spadali okraji Santa Cruz, Monterey, San Luis Obispo, San Benito, Merced, Madera, Mariposa, Kings, Tulare, Kern, Inyo in Fresno. Celo škofija bo obsegala 44 tisoč stirijskih mil, to je nekoliko več, kakor cela Jugoslavija. V tej škofiji bodo najznamenitejši kraji zgodovine katoliške cerkve v Californiji. Tu je sloveči Carmel misijon, ki je bil ustanovljen 1770, kjer počiva sloveči franciskan fra Junipero, prvi pionir civilizacije v Californiji. Monterey je bilo prvo glavno mesto Californije. V tej škofiji je tudi tako imenovana Dead Valley — mrtva dolina, ki je najnižja točka pod morjem v Združenih Državah.

TAINI KONZISTORIJ.

Papež Pij XI. je imel 11. decembra taini konzistorij s svojimi kardinali, katerih je bilo 21 navzočih. Pri tej priliki je imel nagovor na kardinala, v katerem je rekel med drugim: "Ko gledamo v svet iz visokega mesta, katerega zavzemamo, vidimo, da k nesreči obstoje še vedno stari vzroki človeške bede in da so se razmere poslabšale in nastale nove nevarnosti in novo gorje. O sedanjih različnih konferencah Evropskih diplomatov papež resno toži, da ne prinašajo narodom nobenih koristi, temveč, da gorje in nevarnost novih vojska še vedno večajo, ker razočaranje in nezaupanje narodov v diplomacijo narašča. In to ne bo nikdar bolje, dokler vesele ne bodo primešale smislu pravičnosti še tudi ljubezen in usmiljenje." — Sv. oče je znova poudarjal tudi zahtevo, da ima katoliška cerkev pravico da dobi kontrolo nad svetimi mesti v Palestini.

— V Rhinelandu, Wis. je bik umoril farmarja Charles Petersona, ki je peljal bika v mesto. Na poti se je bik raztogotil in je svojega vodilca umoril.

IZ JUGOSLAVIJE.

Puceljova brezverska šola. Njega mesarska ekscelencia, svinjski strokovnjak, minister Pucelj, je ustanovil prvo kmetijsko šolo v Mariboru, na kateri se krščanski nauk ne bo poučeval. Smo radovedni, bo li res tudi Dr. Šušteršič, ki se zdaj pogaja s Samostojno kmetiško straniko da bi ga sprejela v svoje okrilje, šel za njim po tej poti. V Kmetijski list, glasilo te stranke, že piše.

Solun Jugoslovanska luka. Ob priliki posvetov z grškim zunanjim ministrom Politisom v Beogradu, se je baje dosegel mej grško in jugoslovansko vladno sporazum, da bo Grška dala Jugoslaviji v solunskem pristanišču posebno obrežno cono, na kar je Srbija vedno spekulirala, zato pa za Trst in Reko nikoli ni imel smisla.

Najvažnejše vprašanje. Jugoslavija stoji pred najvažnejšim vprašanjem, ki je mora pred zimo rešiti. In to je vprašanje dvornih dam. Zimska sezona in z njo dvorno veseljačenje je tik pred duri. To bi bilo pa brez dvornih dam prepustno in proti ceremonijelu. Največje težave dela pri tem izbira. Wahl macht Qual. Kandidatice je več kot za turški harem. Difficile est satyram non scribere. Najraje bi v žolč pomočil pero.

Še ena jugoslovanska. Resnična morda ni, a značilna je. En Hrvat je prišel na nabor. Naborni komisar ga vpraša: "Kateri jeziki govorite?" — "Hrvatski, francoski, italijanski." — "Pa znate li brati in pisati?" — "Hrvatski, francoski, italijanski." — "Ste li pismeni tudi v cirilici?" — "Ne!" — Nato komisar pisariu: "Zapišite: Nepismen. Sve kultura se začne šele pri srbski cirilici."

Proti kulturobojnejem. Jugoslovanska kmetiška zveza je na svojem običnem zborovanju v Ljubljani ostro protestirala proti sklenjeni odpravi zasebnih učiteljskih v Sloveniji, s katero bi bil zamašen zadnji vir iz katerega je Slovenija še dobivala take učne moči za svojo mladino, katerim je z mirno vestjo izročala svoje male v odgojo.

Umor. Na praznik vseh svetnikov je bil v Št. Rupertu umorjen Ivan Zeme iz Trebnega dola.

VAŠ DENAR BO V STAREM KRAJU NAJPREJE, AKO GA POŠLJETE SKOZI BANČNI ODDELEK EDINOSTI!

SAMI SEBI KORISTITE!

Ako pošljete svoje božične pošiljke skozi Bančni Oddelek "Edinosti," ki Vam nudi za ta slučaj posebno nizke cene, ki jih je mogoče ponuditi odjemalcem. Denar dostavimo na najbližnjo pošto prejemnikov in sicer to izvrši "LJUDSKA PO SOJILNICA V LJUBLJANI" s katero imamo vrejene posebne zveze. Dostavljenje se vrši hitro in točno. Poskusite enkrat in prepričani smo, da boste zatem vedno pošiljali svoje pošiljke, e skozi naše podjetje. To pa zato, ker pri nas je hitra postrežba, točnost in najnižje kurzne cene, ki jih je mogoče dobiti na borzah.

VČERAŠNE CENE SO BILE:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 — kron \$ 2.15	50 — Lir \$ 3.20
1,000 — kron \$ 3.95	100 — Lir \$ 5.85
5,000 — kron \$ 19.00	500 — Lir \$ 28.00
10,000 — kron \$ 37.00	1000 — Lir \$ 56.00

Pri večjih svotah, ki presegajo svoto dvajset tisoč kron, ali dva tisoč lir damo še posebni popust.

Za pošiljke v dolarjih glejte oglaš na drugem mestu v tem listu.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by
EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill.
under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Ali ga bodo --- Slovana?

"Prevelik je, toraj je tujcem strašan,
bogat je, roj tujcev pa — lačen!"
Zato pa je sklenil sovražni njih svet:
"Raz zemljo orjaka zatrimo,
da mine nas groza in večni trepet,
da svet si njegov razdelimo!"

S. Gregorčič.

Strašno! "Od Urala do Triglava," še dalje, tik pred nos Italijana, dasi je Triglav postal Tricorno, "Krkonoše do Balkana," tudi še dalje, od Baltiškega do Črnega in Kaspiškega morja, in še daleč, daleč tja v nepregledno Sibirijo... vse Zeleno! Strašno! Kaj je to? Talijanski general R. Bencivenga je razgrnil pred seboj zemljevid Evrope, in postal mu je zeleno pred očmi. Narodi so na zemljevidu označeni po raznih barvah, Slovani z zeleno, in general je s strahom zapazil, da je zelenega strahovito veliko. Ta neizmerna zelena polja, ti zeleni Slovani pa hočejo do — morja. Do katerega? Do več celo. Hočejo predvsem do Našega morja — Mare Nostro — na Jadran, in hočejo do Egejskega morja in do Baltiškega in... Pa pustimo zaenkrat italijanskega generala, da ne umrje od strahu.

— "Prevelik je, toraj je tujcem strašan..." Kdo je najprej zapazil, da je zelenih Slovanov preveč, da so strašni?

Marsikaj bi lahko povedali o prejšnjih dobah, a vsakdo lahko poišče to v zgodovini. Nas zanima sedanji čas. Zeleno nevarnost, je najprej zapazil Anglež, prebrisan je, kramarska duša skozinskozi, gleda stoletja naprej. "Strašan" je Slovan. Ne ni strašen. Strašno slab je celo, skoro da mrtev. Ajdimo toraj... raz zemljo orjaka zatrimo... si je mislil Anglež in postavil Finsko in Estonijo in Latvijo in Litvijo, napravil med severnim in južnim zelenim poljem močan jez, zaukazal zasesti lačne mu "tjucu" Trst (sprva se je hotel celo sam tja vvesti), dal enako lačnim in zviti Grkom Tracijo, vzel Bolgarom Dedeagač, dočim se je sam vsedel v Gdansk in v Carigrad. Kdor ne vidi, da je vse to povzročil "Zeleni" strah, je slep. Ali mislite, da Koroški plebiscit ni tudi angleško delo? In plebiscit se naredi tako, kakor ga hoče tisti, ki ga dela, zato smo morali sijajno propasti. "Vzamete (one razpadle Avstrije), karkoli hočete," tako so se glasile prve vesti z Pariza, ko Anglež še ni govoril. A prišel je prebrisan kramar, z njim še bolj zviti Italijan in začela sta zeleno polje rezati in obrezavati, ker je preveliko, in Sloveniji odrezala Trst brez pardona, Koroško pa bolj kirurško, a enako neusmiljeno. Koliko krika je bilo po 10. oktobru 1. 1920! "Kdo je zakrivil propast? Koga naj loputnemo? Kdo je vzrok narodne nesreče? Maister, Srbi, Trunk, Jovanovič, klerikalci, liberalci, uradništvo, svečeništvo, učitelštvo...? Kdo?" tako je odmevalo po slovenskem časopisju. Pa se je Anglež muzal nad našo naivnostjo, in Italijan še bolj. Zanimivo in značilno je bilo, ko je v Celovcu začela plebiscitna komisija z delom. Rus, največji "zelenjak," je stal takrat pred Varšavo... By gosh so bili drugače tako strašno togi Angleži — gibčni okoli jugoslovanskih delegatov! Dobro je, da Rus ni prišel v Varšavo, ako bi bil, I bet your life, Koroška bi bila naša. Ko je ruska nevarnost minula, je bil konec angleške gibčnosti. Prej tako toplo srce je postalo mrzlo ko kamen, vse na naši strani je bilo "unfair," dokler ni bil "kašprlšpil" kakor so se gospodje, radi izražali. Pa me "Glas Naroda" še danes napada! To je samo mala epizoda, a značilna za Angleško stališče nasproti "Zelenim." Posamezni, Slovanom prijazni Angleži n. pr. Watson (Scotus Viator), pri tem ne pridejo v vpoštev.

Nemci so od nekaj glodali ob zelenem polju. Lepe kose so nam odjedli. Zadnja vojska je glodanje nekako zajezila. Gospodarsko še hočejo glodati zelena polja in silijo v Rusijo, politično ne bodo dosti opravili; brez politične moči pa gospodarsko podiranje izgubi na nevarnosti. Da bi Rusijo kdaj mogli izrabljati politično, celo pri sedanjih razmerah, ni misliti. Sicer vlada Rusiji zdaj Žid in z njim precej nemškega duha, a Rusija se bo te more otresla in že zdaj celo še pod staro oziroma novo boljševiško uniformo postaja tujim ušivcem vroče, da strašno trobentajo na "Rueckzug." Seve s tem nemška neobzornost za slovanstvo še ni izločena. Da se Nemcu strašen "Drang nach Osten" za vselej izpodbije, je treba, o čemu še pozneje nekaj, strnjene slovanske falange.

— Francoze lahko preskočimo. Niso slovanski mejaši. Dasi njih duh ni brez vpliva na zeleno polje in se človeške sebičnosti ne morejo iznebiti, kadar se za Slovane zanimajo, se more vendar lahko poudariti, da o kaki Francoski nevarnosti za slovanstvo ne moremo govoriti; neposredno pa bi nam, o tem priča zgodovina, tudi oni škodovali, ako bi politična konstelacija govorila tako njim v prid. Konec svetovne vojske in njihov obrok južne Rusije jih kaže v čudni luči, kakor za prejšnje čase pove vse beseda Sebastopol.

— Pridemo do Laha. Če o kakem narodu, velja o njem, da je "zemlje lačen," kakor ga tako mojstersko označi Gregorčič. Zemlje je pa le tam, kjer so zelena, slovanska polja. Dozdaj je zibal in zibal in si prizibal nekaj Kršnega Krasa, pa tudi ta mu ne sme ostati, a Lah je Rimljan, toraj intrigant cona il faut, da ga ni. Polovica vseh homatij po vojni bi bila izostala, ko bi ne bilo Laha, to stoji. Kako je mešal in še meša v širši politiki, nas ne zanima, a tembolj nas zanima, kako se vede nasproti zeleni, slovanski barvi.

— Kako piše zviti Nitti o Slovanih, je znano. Strašno se mu smilijo prej "maledetti tedeschi," dasi ga pri vsi jezi nad zeleno barvo prav nič ne ovira, ko obenem sladko govori na srce Čehom in jemlje pod zaščito svojih — krempeljv Bolgare. Tudi v Rusiji se mu je strašno mudilo, ne radi rdeče, temveč radi zelene barve. (Dalje prihodnjič.)

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Pueblo, Colo. — Pošiljam Vam mali dopis, katerega prosim objavite v Edinosti. Tu v naši naselbini smo imeli te dni 40-urno pobožnost, ki je jako dobro izpadla v vseh ozirih. Prišli so k nam č. g. Ludnič iz Denverja, pomagati našemu pred. g. župniku Fathru Cirilu. Father Ludnič so nam jako lepo slikali v svojih krasnih pridigah zakrament presv. Rešnega Telesa. Veliko ljudi tudi takih, ki drugače ne gredo v cerkev je prišlo k tem pobožnostim.

Častite šolske sestre so pa za te pobožnosti prekrasno okrasile cerkev. Pa tudi šolsko mladino so krasno uredile za molitve pred Naisvetišim zakramentom. Vsako uro so se zameliavali. Vse še rado moli, le moških in pa fantov je premalo. Tudi ti bi morali spoznati vrednost pobožnosti tri-dnevne.

Vsa fara se prav lepo zahvaljuje č. g. Fathru Ludniču za njihov trud, ki so ga imeli z nami te dni pri tri-dnevnic. Da ljubí Bog jim še mnogo let delovati v vinogradu Gospodovem!

Pozdrav vsem — župnikom širom Amerike!

I. M.

Waukegan, Ill. — Delavske razmere so ponavadi. Dela se dobro, le plača je majhna. Po kaj bi pravil o delu, bom pa rajše povedal, kako sem se imel na Zahvalni dan (Chicken day). Zjutraj sem ob navadni uri uстал, kar slišim našega petelina prav žalostno peti. Pa kaj je bilo vzrok? Vzrok je bil pa somo ta, da so mu vse kokoši pobili. Potem pa grem malo na sprehod in sem šel mimo Jakašetovega doma, tam pa še petelina ni bilo več. In ko grem še naprej pa srečam Pinkača, ki so šli potrkavat. In res komaj so začeli potrkavat pa primarširajo gor po 10-ti cesti naši Borštarni, ki so obhajali petnajst-letnico in so šli k maši, katera je bila za žive in mrtve člane Borštarnie.

Po maši gremo pa vsi h Draslerju. Tam je predsednik Borštarnie povabil pinkače in druge (seveda mene ne), da šli nad tistega petelina, ki ni več pel.

No — sem pa na vso jezo eno smodko skadil, pa mi pridejo spet zjutrajšne misli v glavo, da petelin žalostno poje, pa jo uberem domov še po ta drugo kurjo nogo.

Popoldne sem šel v "Slovenski Narodni Dom", kjer je "Samostojno Društvo" obhajalo deset-letnico, in sem šel gledat igro "Lovski tat" in vse drugo, kar so imeli na programu. Prva točka na programu je bil govor predsednika Mr. Lah-a, ki je jako slab govornik, precej od začetka ga je polomil, ko je rekel, da je bila prva in druga Jednota ustanovljena preveč na politiki, a tretja pa je dala vsem svobodo. (Hm, da moliti ni treba itd.) Kar se pa tiče društva, je pa najmočnejši v Waukeganu, ima 703 članov in članic obseh oddelkov. Denarnega premoženja imajo skoraj \$13,000.00.

Potem druga točka je bila petje (mali zbor), ki so peli prav dobro in tudi druge točke pred igro so bile dobre. Naposled se je pričela igra. Kar se tiče igre, so igralci znali besedilo dobro, ampak igranje — posebno tista dva orožnika. Mislim, da jih je igrovodja slabo navadil. Seveda en par igralcev je dobrih, posebno Lovro Ogrin.

Kulise in oder pa lahko rečem, da so še najlepši, kar sem jih še videl. Ta zadnje točke so bile petje, katero so peli "Čitalnični Mešan zbor". O petju pa le toliko rečem, da potrebujejo našega tenorja in nekaj žensk in deklet, pa dobrega pevovodjo, (brez fraka), potem bi že šlo.

Po igri sem pa šel naravnost v Opekotovo dvorano, kjer je bil naš cerkveni besket bal. Glih prav sem prišel, fantje so se tako rovali za besket, da jih je bilo veselje poslušati. Beskete so bili od \$10.00 do \$15.00. Tako so eden drugega dražili. Ampak to so bile malenkosti. Za ta zadnji besket, ko so se zanj poranili Franceti — Father Azbe — Opeka in Petkovšek in so ga nagnali do \$50.00. Rečeno je bilo: kateri plača največ za besket, ta dobi tudi kozo — Krjavlieva Lizi — in tako so jo dobili Father Azbe.

Ob devetih smo začeli jesti. Ko smo se pa enkrat dobro najedli, smo začeli plesati. Tu smo se vrteli do polnoči.

Kakor sem slišal od odbornikov se je pri besket balu prav dobro napravilo — skoraj šest sto dolarjev. Zdaj pa skoraj že moram končati, če ne bo res moj dopis romal v koš. S pozdravom Kritik.

Chicago, Ill. — Zadnje nedeljo je imelo v naši župniji društvo Najsvečjšega Imena svojo skupno sv. spoved in sv. obhajilo. Obojno tako mladeniško kot moško društvo sta se v velikem številu udeležila skupne sv. obhajila pri pol 8. sv. maši.

Zvečer na letnem glavnem shodu dr. Naisv. Imena je bilo sprejetih v društvo po cerkvenih in društvenih uradnih obredih 6 novih članov, ki so se pridružili Kristusovi armadi. Na seji se je izvolilo tudi novi odbor za bodoče leto 1923. Predsednikom je izvoljen naš navdušeni katoliški mož, Mr. Maks Omerzel. Za tajnika pa Mr. Frank Kozjek. Za zapisničarja Mr. Albin Zakrajšek in za blaginika Mr. John Kosmach.

Dosedanji naš predsednik, Mr. Mihael Železnikar je pa imenovan od glavnega odbora nadškofijske Zveze društev Najsvečjšega Imena za okrožnega nadzornika in organizatorja društev. To je posebno odlikovanje našega društva, ki priča, kako pozna pri glavnem uradu navdušeno delo našega društva Holy Name. Naš duhovni vodja, g. župnik, je pohvalil v svojem letnem poročilu delovanje naših članov in našega društva. Glavno delo za prihodnost bo organizacija naših mladeničev, kar je začel že Father Leo z jako dobrim uspehom.

Dosedanji odbor, kateremu je načeloval naš navdušeni Mr. Michael Železnikar je storil v minulem letu veliko za to društvo. Pri društvu je zaznamovati zelo lep uspeh. Na članstvu se je veliko pridobilo. V bodočnosti je pričakovati še lepšega napredka, kakor kažejo vse ugodnosti. Rojaki se približujejo če tudi počasi ali vendar stalno v to društvo Naisv. Imena.

V kratkem bo društvo imelo zopet svojo prireditev. Prireditev se bo vršila v cerkveni dvorani. Čas prireditve bo občinstvu pravočasno naznanjeno.

— Iz Iolieta so se mudili zadnje nedeljo na obisku pri svojih sorodnikih Mrs. Mary Škul, Mrs. Martin Iurečić in Miss M. Škuli.

— Iz Eveletha je prišel na poset v Chicago tamošnji ugledni rojak Mr. F. Gorjanc. Obiskal je nas, ki smo se ga prav zveselili. V Minnesoti pravi, da se je že ta severna naselila, in da jih ščiplje za nos in ušesa.

— Naš cerkovnik Mr. Avguštin je obolel in je prisiljen za par dni ostati doma. Upamo, da bo v kratkem okreval in zopet vršil svojo službo.

— Našega pred. župnika Fathra Kazimirja smo v nedeljo pri večerni pobožnosti zopet zagledali pred altarjem. Vsem faranom se je pojavilo na obrazih veselje, da je pred. g. župnik vspešno prešel skozi kruto bolezen pljučnico, za katero je obolel.

So. Chicago, Ill. — Prihodnje soboto, dne 16. decembra bo imel Rev. Dr. Srečko Zamjen svoje predavanje v Ewing dvorani. Vsi Slovenci in Slovenke se uljudno vabijo, da se tega predavanja udeležijo v obilnem številu. Predavanje se prične točno ob 8. uri zvečer.

Rojaki, ki bi radi slišali kaj o svojih starih domovini, naj pridejo v soboto večer v Ewing dvorano, kjer bo Dr. Zamjen povedal marsikaj zanimivega o njih rojstni domovini. Vsak si naj ako le more tudi utrga mali dar za mladinske domove, za katere zbira pred. g. mej Slovenci po Ameriki.

Torej na svidenje v soboto večer v Ewing dvorani.

Poročevalec.

SRŠENI.

Molekul, mi veruješ, da bi me bilo do peti sram, se od takih težakih kulijev, kot si ti in consortes, slovanske slovnice učiti. Kdor je sedel meji slušatelj enega največjih slavistov, ki je z nožem svoje kritike neusmiljeno seciral tudi tisto, kar je črno na belem tiskano v raznih besednjakih in pravopisih, od katerih si ti odviseš, ker si preomejen, da bi mogel soditi, kaj je prav, kaj ni, tistemu ni treba kakor bacek slediti raznim pretirajočim "špičarjem." Ti pa lahko pišeš, če ti drago, ne samo bralac in čitalec, ampak tudi brilec in ušilec. To je slovščina raznih takozvanih nižjih škricov, ljudi one kategorije, ki se po pravici imenuje srednjolsko gnojščice, kamer spadaš tudi ti, a še to le po milosti.

* * *

Peter je strašno hud na Proletarca, ker je pobasal Kristanovo "ierbšno." Pravi, da niti na pogreb ne bo prišel, ko bo to zaciral in se potem stegnil. Kaj se hoče za "ierbšno" se še bratje zlasajo, pa se ne bodo prijatelji.

* * *

Jugoslavijo more menda le še čudež rešiti. A jaz sem prepričan, da če bi jo papež čudežno rešil, bi Zvonko gotovo rekel, da z Belcebubom hudiče izganja.

* * *

Predno bo Zvonko končal roman Nostradamus, bo že lahko začel drugega z napisom Nos stradamus.

* * *

Rad bi vedel, je li mej plevami Delavske Slovenije več ameriških ali ruskih zlatih zrn.

* * *

Radoveden sem, če je Proletarec od Kristanovega fonda toliko na stran dal, da bo za pogreb. Sicer pa ne bo treba veliko. Gnoj se v gnojnem košu vozi na njivo. Saksarjev ata, ki ta business kipažo, ga bodo za par centov spravili kamor spada.

* * *

Po mojem mnenju je izmei vseh naših nasprotnih listov Glas Svobode naši stvari najmanj nevaren in najmanj škodljiv. To se zdi paradokso, a je resnično. Kajti kler hudič preočito kaže svoje roge in svoj rep, tam se mora z muhami zadovoljiti. Ko bi bil Evi v raju roge in rep pomolil iz vejevja, bi bila bežala in Adama na pomoč klicala. Ker jo je v belih rokavicah kavalirsko prijel mu je nasedla. Dokler bo v Glasu Svobode v svoji pravi uniformi nastopal, kakor zdaj, bo dobil samo tisto, kar je že itak njemu zapisano. Zato pa jaz mislim, da ko bi on kako Jednoto vstanovil, bi si rajši zbral Glas Naroda kot Glas Svobode za svoje glasilo, ker bi z Glasom Naroda boljši biznes delal.

UTRINKI.

Če bodo zločini rastle, kakor rastejo, bo treba poštene in pravične pozapreti, da se jih obvarje pred ropari in zločinci.

Evropejski narodi morajo, ali zapati eden drugemu, ali pa eden drugega v nos suvati. Najraje delajo zadnje.

Veliko bolj dobičkanosno je prajati, kar drugi ljudje rabijo, kakor pa rabiti, kar drugi ljudje prodajajo.

Ženske v več ozirih prednjačijo pred moški. N. pr. po zimi lahko nosijo slamnike celo zimo brez pritožb.

Kadar dekle pove fantu, da jo lahko poljubi, če jo more ujeti, dekle vedno pazi, da se ne ustavi v takem kraju, da bi jo fant ne mogel ujeti.

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

je prav gotovo, da se boste spomnili na svoje domače v stari domovini. Slaba letina in slabe razmere doma potiska v stiske naše čomače v domovini. Marsikatteri izmed čitateljev bo poslal svojim domačim domov, kak dar. Vse te opozarjam, da naj se pri pošiljanju denarja spomnijo na naše podjetje, na BANČNI ODDELEK "EDINOSTI", ki pošilja denar v staro domovino PO NAJNIZJŠIH DNEVNIH CENAH IN NUDI POŠILJATELJEM NAJTOČNEJŠO POSTREŽBO.

Pošiljateljem se najtopleje priporoča:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

Tristu zelenih, pa še an ta črn povrh! Baj heks! Dži viz! Doggon! Per mei dunej! taku sem pa hud inu jezen. de b kar s kože skoču, ke b ne blu taku marzlu in b se ne bau, de b se prehladu! Kar premekastu jeh bom! Vi, mister editar, al se boja oni kdei pabulišal al ne? Ne! mien dons tu povejo! Al se boja, al se ne boja? Jest sem set tega prejklaanja, pa je viže ven! In čem gmah imet!

Mui periatle sa pa tud taku djal, de če gmah imet, pa je amen. Zdej k se ie Zeunka tako strašansk nad nem zmašvov in tak majšvajne peršeru, in k sem jeh taku lepu prosu una rača, de nej daje sacjalistam in pa vsem našem učenakam posebno na mojmu brate Peterčku in pa atat Zaksariji gmah. Pa je vse zastoni. Oni se ne boja nekol sprejavabni kukr kakšen pijanc, k se sprejavabne takat, k se v jama zverne. Taku se tud vani ne boja. Al zdej jeh bom na jest v roke zvez. Zdej jem bom na jest pakazu kaj Pavle zna in jeh bom nauču testeh kozjeh malituc, kukr jeh ie Kerjavcl znov molet k ie huič du hudiča na dva kosa preseiku. Zdej se nej pa le verpravie.

Le za kaga vani muiga periatla Peterčka in pa Zaksariuga atata per gmah ne peste? Al ne vidie, kaku strašansk sta vaba učena? Namet de b nehna učenost občudval in se kie per neh naučil, pa jem na vsaka stvar prec antverh dajo in zašpikaio. Kai reis mislijo oni, da sa naihel učen v cejl krajnsk v vamerik? de boia vsi taku mislel, kukr boia oni tle? Sej sem jem že un bart dja, de le zakaj se samu vani taku zmiraj zaganjajo v sacjaliste in tiste naše učene gaspude, ke taku učene čaitenge pišeio. Pa če mal wrot ver kdu kej napiše, le kega ie trejba prec suj nus noter vteknet. Je, kega pa mislijo, da sa ani? Al nejma vsak pravica pisat, kar če? Pa če se mal kdej zlaže, kdu se pa ne? Un dan k sa taku strašansk spet erdu napal muiga brata Peterčka na Zaksarijevga atata se mi ie taku ferzmahal, de sem prec zvez prvi tren in sem se v Naj iork pelu. Sem dja: "Veim, de se bo nežnu sru muiga precartanga brata Peterčka taku jekal in vem, de se bo cort srce, kukr ga imajo Zeksariju ata vad sanie grimenge kar topil, jeh pa mo-

rem jet mal patroštati." Sem pa šu. In reis. Peterček ie same grimenge taku glabok v munšajn pagledu, de ie imu take oči, kukr latuce od kislega mleka.

Zekzariu ata sa pa ble kar plav same ieze in žalast.

"Veš Pavle," sa djal, "tist tvoj editar bo mene še pad zemlja sprav. Ne da mi gmah, pa ga mi ne da!"

"Veiste, ata," sem jem dja, "kar neč namarajte. Kar patroštajte se! Ga bom zdej pa jest v roka perjev!"

"Je kaj mu pa morš? Kolkrat sem ga že jest mislu v roka perjet. Kolkat sem mislu že, da sem ga fentu. Kai sem vse že paskusu, de b ga fentu. Sem ga palicmanam dau čez. Sem ga na krvava rihta tožu. Sem ga dau zarutnekam čez. Sem vse magoče kamisiie sklicu in ga jem dau čez. Sem suiga periatla Loizka, ki ie taku kulanten človek, poslov na vse strani, de b ga panal. Vse! k kanjaški sem šu, h forcentelerci sem šu, de b ga zagavaru, ja, vse, vse sem probov, pa misliš, de sem ga fentu? Ja, sei sem ga reis? Vselei ie biu samu še bol karajzen, pa še bel mačan! Taku, de ie reis za scaeat. Jest bom obupu, pa kaj si bom naredu. Taku ne more jet naprei, pa ne more!"

Sase mi pa ata taku zasmilil, de sem še jest smerkat začeu, k sa taku strašansk pa nedovžnem pregajnan, k jeh vani taku per gmah ne peste in jem nehnu ta žalhtnu serce taku strašansk žalie. Sem pa dja: "Wel, mui ata, nekar ne jakajte. Kar patroštajte se! Ga bom pa zdej jest v roke zvezu tega strašanskega člaveika. Bom vidu, če še jest ne bom neč opravu per nem."

Sem pa mal premislu in premislu in reis sem ana kunštna stuhtu.

"Veiste, kaj, ata," sem dja, "zdej sem jo pa že ano stuhtu! Kar mien ga pestite! Ga bom že jest panu za zmerej. Baj gali, de ga bom."

"Ej, Pavle, Pavle, ti ga ne poznáš! Kar cviblam, de b ti reis kej napravu per nem."

"Bom! bom! Le mien verjemite!"

"Kai boš pa naredu?"

"Prov ana fajn sem stuhtu! Samu kaštal vas bo tri tavžent. Kai? tri tavžent? Dveiset rad dam, samu če ga fentaš. Sei vidiš, de mien nej več za živet taku, me preveč gitta in iezi. Dveiset Pavle, dveiset dobiš, če nučas sam spot ga sprav in pa usta mu zaši, ali pa rake zvez."

"No, to me pa hedu veseli," sem dja, "atet." Dveiset tavžent scer ne bom glih nucu, kakašne tri tavžent mi boste še dal prec, tri pa, ke ga bom fentu. Al gilta?"

"Pavle, tu imaš moja roka! Gilta! Pa, Pavle, kaj boš pa naredu."

"Vejo tam pad sveta Ana v ležansk kontri leži strašanski lintvern, tam na Jezer ga imaja zaklenjengal! Tu ie strašanska zver, k ima pet glav. Veiste, ata, tega lintverna bom dabu in ga najnga spustu. Ak ne miselte, de ga bo ta lintvern fentu?"

"Pavle, kaj pa če bo ta lintvern naj prej mene pa tebe ugriznu? Al ne misliš, de ie taka zver navarna?"

"O, le neč se na bojte. Ga boma taku na ketne pervezal, da bo samo na tistka editarija skaču, nas bo pa per gmah pustu. Vejo ta lintvern ie ves ariov, pa kar vogenj mu šviga iz gobca. Ko bo ven z marosta peršu, pa bo zakriču nad tistim editarijem: Stop! Gmah! pa se bo ta editar taku ustrašu, de be prec tih."

"Pavle, mal cviblam. Ti tega strašanskega človeka na paznaš! Je glih tak, kukr tist šmartenski organist, ke ie peu."

"če b mi usta kdu zamašu, bom pa skez ušesa pev."

Viš, ta človek ie pa glih tak. Wel, Pavle, paskus, marde se ti urajma! Zamerkaj si, še tri tavžent dabiš, če ga fentaš, zdej pa nared kar češ."

Tak taku, vidie, kaj se jem zdej vobeta. Zdej bom pa jest prec začeu ana velika glihenga za lintverna in zdej nej se pa kar perpravjal!

Ker jeh pa še en mal lajkam, če se tud glih sovražnek vseh mojih ta rdečeh periatlu, sem jem peršu najprej pavejdat, kaj jeh vse strašanske reči čakaio. Le tu nej si zmislijo, kaj ie tu, lintvern! Al sa ga že kdej vidiš? Če ga neisa, jem samo tolko svetvam, nej se ga nekar ne žele! Zatu naj se pabulšajo, preden bom perpelu suiga lintverna z marasta. Jest mislem, de ie kar bul sa pabulšej, kukr pa z lintvernom pridet v fait. Al ne? Jest jem dam samu do novga leta po krizmusi čaita, de se premislijo. Jest bi raie dav nem tist gnar, ki bo mene kaštou lintvern, pa bi se to, kar boia ata mjen dal, lepu raztalala, pa be blu bel kšajt, kukr pa se faitat z lintvernam. Al ne?

Bom po Krismusi peršu vprašet, kaku sa se premisle!

Tek nej se pabulšajo, drgač bo najne lintverna z Ježanske kontre perpelu.

Pavle Zgaga.

Rusia jadra čez velike preizkušnje. Bolj, kakor bi jo mogel obklati kak zunanji sovražnik, jo ie obklati notranji sovražnik boljševizem. Kadar bo Rusiji Bog dal še to srečo, da se bo otresla teh skrajnih radikalnih ujeđačev boljševikov, bode tudi niej vžšlo solnce boljše bodočnosti. Kadar bo tam vladal navadni zdravi človeški razum in pa prava demokracija, tedaj pa bo dana prava podlaga za pravo delavsko slovansko državo. Dal Bog dočakati ta dan kai kmalu!

ŠIRITE LIST "EDINOST"

DR. J. V. ŽUPNIK

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair Avenue in Corner E.

62nd St., nad Slovensko Banko.

Uhod je na 62nd Street.

Cleveland, Ohio.

Izvršujem zobozdravniški poklic že nad 7. let v tej okolici. Moje delo je zanesljivo.

ROJAKOM SLOVENCEM IN BRATOM HRVATOM

naznanjam, da sem otvoril svojo lastno gostilno mehkih pijac. Vsem, iamicim, da bodo pri meni dobili vedno dobro postrežbo in najboljše vsakovrstne pijačee. Za obilen obisk se vsem najtopleje priporočam!

Rojaki ne pozabite na geslo: SVOJI K SVOJIM!

I. M. IVANŠEK.

Soft Drink Parlor.
1801 W. 21st. Place Chicago, Ill.

Fr. Pengov.

KRAGULJ.

(Konec.)

Pride pa dan, ko prevzame tudi kragulja ljubezen. Ko vzhaja neko jutro solnce svetlo in okroglo izza janskih hribov, tedaj ne čuti naš ropar v sebi želje po ropu in umoru, ampak zahrepeni po nežnosti in ljubezni. Zavije jo visoko gori pod nebo. — Ko blesti globoko pod njim gozd in polje in srebrni savski trak, tedaj začuje iz azurne višave njegov tožni svatovski klic "gek, gek, gek." "gik, kik, kik" in nato še hitro po vrsti "kjak, kjak." Kot neprekosljiv geometer črta obenem krasne kroge, pri čemer njegovo pisano perje leskeče zdaj kot živo srebro Idrije, zdaj kot žolto zlato goriske trte. Iz hrastja ob potoku dobi kmalu odgovor na svojo snubitev. Odtod se dvigne drug kragulj, mnogo večji od njega, kroži nad gozdom, se privija višje in višje, dokler ni s snubcem v enaki višini. Vedno bliže in bliže rišeta roparja svoje kroge, dokler se ne sečejo: glasnejši postaja hrepeneči poziv samčev, jasnejši samičin odgovor in slednjič se združita oba kroga v enega samega. V ravnem poletu se vrti roparska dvojica visoko nad gozdom in pošilja v mnogoglasni jutranji koncert tam doli svoj ostrimi javkajoči krohoh. Vso uro se zabavata, gori, zavijajoč zdaj višje, zdaj nižje.

Kakor bi bila zmenjena, se spustita oba v trenutku doli in izgineata v gozdu. Nekaj dni nato si opazil v naigostejši gošči na visokem boru veliko gnezdo iz suhih vej in dračja.

Vedno huje ie prelo živalim v gozdu. Divja puta, ki se ie kopala v pesku, ie čutila iznenada v bokih kraguljeve kremplje: sraka za srako ie morala poginiti kljub najglasnejšim protestom; lovec ni vedel, kod izostajajo njegovi fazani in mladi divji zajčki; mlinarici ie zmanjkala vsak drugi dan kaka jarchica.

Vse hudo pa ie prišlo nad našo okolico, ko so ležali v gnezdu trije belovolnati mladiči in kričali po hrani. Tedaj ie pobijala samica skoro dorasle zajce in jih donášala v gnezdo; ni se ji zdelo škoda niti najlepšega starega fazana od savskih bregov, četudi so škripali nedeljski lovci nad lopovstvom, ki ie stalo nje toliko denarja. Saj so fazani pri nas le naselniki, in za kolonizacijo ie treba denarja.

Kladrov Tine stoji v kuhinji in gleda, kako peče žena krompir. Kar zakriči stara kokodajska in z njo vse druge in dirjajo pod svislj, se skrivajo pod koše in kamor ie le mogoe, sredi dvorišča pa vpije stari petelin, hiti v vežo in biie s štirimi krili. Da, s štirimi. Gospodinja se tako prestraši, da ji pade ponev iz rok. Tine pa pograbi metlo in opleta po žarnookem, pisanem ptiču, ki jezdi na petelinu. In dobro ie zadel; kaiti petelin leži na tleh, samo dvakrat še pobrca z nogami, poleg njega pa medli mlada žena, ki se ii ie bil zakadil kragulj, umakniviši se udarcu, v nedrije, od tam pa odletel mimo gospodarjevega nosa skozi zmno vrata.

Tinetovemu sinku od tega dne ni dalo več miru, dokler ni izsledil bivališče roparja, ki si upa motiti mir sredi domače hiše. To ni bila pretežka naloga za zvedenega ptičarja. Četudi ie bila pol ure hoda okrog in okrog gnezda vsa okolica kakor iztrebljena ptic in manjših sesavcev, ie pa bilo gnezdo samo le dovolj veliko za bistro oko in še najbolj podobno nesnažni mesnici. Ležali so tam ostanki mesa, kakor tudi perie in kosti od jerebic in golobov, kosov in drozgov, ščinkavcev in šoj, vereric in mladih zajčkov, pa tudi ostanki starih zajcev, srak in vran. Pa ne čudi se temu, prijatelji. Star kragulj ie vedno lačen, če si ni prav na novo nabasal golžuna: mladič pa celo v tem slučaju ie ni sit.

Čez nekaj dni fantič res iztakne gnezdo in v nedeljo gredo trije mladi junaki, da uničijo zalega roparskega viteza. Že ie prvi plezalec sredi borovega debela, pa se mu zaleti samec proti glavi, da glasno zakriči in na vso moč hitro hlača doli. Se tri mu ie dal ljuti ropar za na pot. Pred otroci ie imel odslej kragulji mir. Ni pa poznal premirja lovec Janče, ki ie bil naravnost besen na roparja zavoljo ugrabljenih zajcev in jerebic, golobov in divjih kokoši. Prizadeval si ie na vso moč, da bi našel gnezdo, a ni se mu hotelo posrečiti. Preiskal ie predlesje, kjer so imeli kragulji navado gnezdit, a zastoni ie bil njegov trud. Pazil ie, ne bi bi ugledal kragulja krožečega; a če se mu ie to tudi posrečilo, gnezda tam ni našel. Kragulji so postali pretkani in zviti ko kozji rog. Odkar so dobili lovci puške, ki se tako uro proziijo, se ie skril kragulj z družino v naitemnejših gozdno goščo. Prihuljeno drevi h gnezdu, skrivoma ga zapuša, nič

(Dalje na 4. strani.)

AKO SE BOSTE SPOMNILI,

da Vaši sorodniki in znanci v daljni stari domovini obračajo te dni svoje žalostne oči k Vam — strici in prijatelji v Ameriki — proseč Vas pomoči, ne pozabite jim poslati denarnega daru, s katerim jim boste osladili te praznike. Ako pa mislite poslati kaj denarja v prihodnjih tednih, ie sedaj napripravnější čas, zakaj pozneje bodo vse pošte, kakor po navadi pred prazniki, preobložene s pošiljatkami.

Pripravljeni del Vašega daru si pa najbolj zagotovite, ako pošiljatev odpošljete po priznано najbolj varni

KASPAR STATE BANK

KAPITAL IN DOBIČEK
\$1,250,000.00

1900 Blue Island Avenue
CHICAGO, ILLINOIS.

PREMOŽENJE, \$13, 000,000.00.

JUGOSLOVANSKA BANČNA TRDNJAVA V AMERIKI.

SUKNJE

Najboljše v
Chicago
\$20 do \$50

Naše letošnje suknje imajo čudovito vrednost. So krasno izdelane, fino podložene z podvlako, v vseh barvah.

SUKNJE Z KOSMATIMI OVRATNIKI, S PASOVI IN NA Z NAPOL PASOVI, KAKOR TUDI BREZ PASOV z in brez žametovih ovratnikov. Izdelane po najnovejši modi v vseh poljubnih velikostih na izbero.

OBLEKE Z DVOJNIMI HLAČAMI

Posebna vrednost v oblekah za može in mladeniče "single and double breasted" obleke z dvojnimi hlačami iz najboljšega volnenega blaga po posebnih cenah po:

\$22.50 do \$50.00

Naša prodajalna je odprta ob večerih vsak torek, četrtek in soboto.

Naša prodajalna je odprta vsako nedeljo dopoldne.

Jelinek & Meyer

1800 to 1808 BLUE ISLAND AVE.
Chicago, Ill.

Corner 18th Street

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

"Nekaj bom že ukrenil," pravi slednjič Adam, prinese iz drvarnice žagico, sekirico, dleto, kosček vrvi, in do večera je tako popravil vrata, da so se za vsakim, ki jih je odprl, samogibno zaprla; malo da mu niso peta odbila.

Bil je gotov. Kakor da je komaj čakala, da odide, glej, pridirja Manca z vedri po vodo.

"Ta bo pogledala, se smeje Dodlička na tihem in jo opazuje skozi okno, kako odpira, kako mora pridrževati vrata z roko, da more s praznimi vedri skozi, in komaj stori korak, vrata "bum," da je kar odskočila in siknila. Gotovo si je oprasnila nogo. Jeza je pograbila Manco. Postavila je vedra na tla, zagrabila vratica, dvignila jih iz tečajev, polomila samogibno zapornico in jo vrgla stran.

"Voda je naša kakor vaša! Če se predrznete zapirati, razbijem vrata na drobne kosce."

Adam se je vračal iz drvarnice, kamor je nesel orodje. Slišal je, da Manca vpije kot divja, videl je uničeno svoje delo — in tu, na njegovem dvorišču, se predrzne ta ženska ukazovati in razgrajati.

"Poberi se!" je zavpil na njo od daleč, kakor bi jo hotel posvariti, naj zbeži, dokler je še čas, in že je nameril korak proti njej.

Manca mirno vleče vodo, kakor bi se ne tikal nje ta ukaz.

"Poberi se, pravim!" je velel še enkrat Adam, in sedaj že prav pri vrtcu.

"Kadar bom jaz hotela," se je odrezala Manca. Kot podivjan bik je skočil sedaj Adam. Zagrabil je eno vedro, in že je letelo čez vrtec — čez dvorišče in ograjo z vodo vred k Spodnjim, zamahnil je, in drugo je letelo za prvim, zagrabil je prečnico in se ozrl po Mancu. Zagledal je še njene pete med vrati. Dvignil je prečnico, da so verižice zarožljale, in zakričal za njo: "Skrajni čas — razbil bi jo bil na tebi!" Nato je vrgel še prečnico za vedri.

Dodlička se je v hiši vsa tresla od strahu.

"Sedaj bom pa ključavnico napravil, in kdor mi stopi sem, temu razbijem noge! Na svojem sem in ostanem gospodar jaz," je razsajal Adam in pritrdjeval na stebričku ključavnico, veliko kakor dlan.

"Bomo videli," se je čudovito mirno, skoraj škodoželjno oglasilo od nasprotni strani. Bil je Martin, ki je prišel iz hišnih vrat v nedeljskem sukniču in se napotil naravnost k županu.

"Tožit gre, gotovo gre," je ugibala Dodlička, nekoliko plašna, sicer pa ponosna na odločni nastop možev.

"Naj gre, še cesar mi ne more ukazovati na mojem! Nisem nevoščljiv človek, voda je dar božji, ne kupujem je, privoščim jo tudi največjemu sovražniku, tembolj pa bratu, četudi smo v sovraštvu, toda ne pustim, da bi kdo segal po moji lastnini."

"Škoda trpeti pa še molčati, tega bi ne delal nihče —" razmotriva pravniško tudi Dodla; "kaj pa se nam more zgoditi, pa naj toži, kjer hoče. Kolikrat sem se ustrašila, ko sem se vrnila z njive in videla, da so vse kokoši v vrtu, zelje okavvano, čebulček izkavsan, da ga niti poznati nisem mogla."

Proti večeru je pritekla Dodličina mati. "Kaj pa se je zgodilo že zopet?" je vprašala še med vrati. "Po Klenči pripovedujejo, da je Martin vzdignil na vas 'komisjon'. Ali ste se menda zopet radi vode? Otroci, otroci, da nimate pameti!"

"Komisjon," je pritrdil Adam, "stražnik je že bil pri nas, mestna pravica pride ob devetih." — Nato je razložil z Dodlo materi, kaj in kako se je zgodilo.

"Angel varih naj vama stoji na strani, da ne bodeta napačno govorila in da se bo vse dobro končalo," je voščila Krejčeva Adamu, ko jo je spremil in zaprl za njo vrata. Pogledal je tudi ključavnico, ki je visela na vrtu. Nedotaknjena je visela na stebriču tako, kakor jo je bil tam obesil.

"Pokažem jim, po čem je maslo," se je postavljal Adam še v pernicah in skoro veselil se je drugega dne. Čisto resnico bo povedal komi-

siji, in ni mogoče, da bi mu ne pritrdili in ne kaznovali Mance.

S to veselo zavestjo je zaspal mirno, se prebudil; prva njegova misel je veljala zopet komisiji, ki ga čaka. Skrbno se je obril in čakal, ali pridejo od Spodnjih po vodo. Niso prišli. Iz mestnega vodnjaka jo je nosila Manca, in ni bila malenkost, napojiti toliko živine. Trikrat je morala čiti z vedri in trikrat tako daleč je imela, kakor je imela k Zgornjim. Noge so ji na ledu drsele, prečnica je tiščala v ramo, voda iz vedri se je izlivala po potu, da je imela nogavice vse mokre.

"To je prvič in zadnjič," se je tolažila, — "opoldne bo že drugače, kakor je bilo včasih, komisija bo že oprala Adamu glavo, vzela Dodli vrtec, ukazala, da se mora ograja podreti, da bo prost pristop do vode, kakor je bilo že od davnih časov."

Pozlačeni kazalci na stolpni uri so že kazali skoraj devet, ko se je v razmočenem snegu majal od mestne hiše k Porazilovim občinski stražnik, v uradnem plašču, z uradno čepico na glavi. Načrt je nesel pod pazduho zvit v okroglem zavoju kakor bojno trobento. Takoj za njim sta šla kot strokovnjaka in izvedenca oba "prislednika" — kakor pravijo v Klenči še po starem občinskem svetovalcem — Konrad in Bolf, oba v govorici in noši še vedno bolj kmeta nego meščana. Zagledala sta župana Šepla in počakala nanj. Martin in Adam sta pozdravila "pravico," stala sta vsak pri svojih vratih s hudim, trdim izrazom v licih. Nekaj časa se je govorilo samo splošno o vremenu, da pomlad sicer ni več daleč, a da bo treba še čakati, preden se vreme ustali; sneg mora še pasti, kar ga je gori, in imeli bomo še v sušcu sanenec in metelice. Po tem uvodu so šele prešli k uradnemu opravilu.

"Tak, fanta, kaj pa imata pravzaprav med seboj?" je prijazno nagovoril oba brata s svojo modro glavo trški predstojnik; takoj nato pa je strogo nadaljeval: "Ne pozabita, da sta brata in da je sramotno, ker kličeta drug na drugega 'pravico'. Sedaj pa nam povejta, kaj in kako imata med seboj, poravnali vaju bomo in potem mora biti mir. Govori toraj, Martin, zakaj si nas klical?"

POZOR IGRALCI HARMONIK

Izdelujem slovenske, nemške in kromatične harmonike, enako kakor si kdo želi. Popravilam vsakovrstne harmonike, delo garantiram, cene so zmerne. Pišite po naš cenik. Se priporočam rojakom širom Amerike za naročila. S spoštovanjem

ANTON MERVAR,
6921 St. Clair Av., Cleveland, O.

GOSPODINJA

PREMIŠLJUJE TRIKRAT NA DAN.

Premišljuje: kaj bo pripravila za zajutrek, za kosilo in večerjo. Najbolj jo pa teži to, kje si bo kupila potrebne stvari za jedila. Odgovor na to je ta: V vaši sredini je "Slovenska mesnica!"

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 West 22nd Street

Chicago, Ill.

Phone: Canal 6319.

Pri njemu se dobi vedno najboljšo vsak dan sveže meso, suho po domačem načinu prekajeno meso in prave domače "Kranjske klobase", doma narejene po slov. receptu. Gospodinje zapomnite si to!

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH—WEST LAUNDRY CO.

Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVICH, lastnik.

255 W. 31st Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

POZOR! NOVA GOSTILNA POZOR!

Cenjenemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu naznanjam, da sem pričel gostilniško obrt. Vsem Slovencem in Hrvatom se najtopleje priporočam za obilni pošet. Pri meni bodo na razpolago vedno najfinejše smodke, cigarete in tobak. Poleg izbornih mehkih pijač itd. bo pri meni tudi vedno na razpolago fini prigrizek za cenjene goste.

LOUIS MAJCEN

Slovenski gostilničar

436 West 29th Street,

Chicago, Ill.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

več mu ne pride na misel, da bi visel nad družinskim drevesom in naznanjal s tožnimi vskliki in hreščem smehom svoj prihod.

Pritajeno je vse njegovo delo in nedelo. Sokol selec sedi na svojem opazovališču, na veji starega doba ob gozdnem robu; očitno in svobodno stoluje tam, da se svetijo njegova bela prsa v solncu; kadar se vračajo golobje domov, jim zavihra nasproti in si poišče v zraku plen. Kanja sedi vidno na mežniku in čaka poliske miške, postolka potrepejava nad njivo. Vsi love pošteno in odkrito. Kragulji pa ropa kot kaklativitez ali v ta posel prisiljen četaš v Macedoniji. Nekega dne opazuje Janče srnjaka, da ugotovi za gospodarja njegovo pot. Pa priskaklja izza vrbovega grma zailek in zeine v visoki travi. Tedaj nenadoma završi izza grmovja nekaj rivega: v travi zaveka, a preden more lovec pomeriti, kragulja s plonom že ni nikjer več.

Tedaj mu nastavi Janče košaro z belim golobom kot vabo. Tri dni je past odprta, četrti dan pa je samec ujet, a goloba je zadavil, četudi sam jetnik. Lovec ga vrže živega v kletko veliki uharici za južino. A kot besen se zakadi kragulji na sovo, ki se skriva v strahu za lovčevim hrbtom. Z veliko težavo ujame lovec kragulja in ga podari učitelju, ki napravi kletko zani. Tu zdi nemo v kotu, divje gleda krog sebe in se zapraši kot obnored proti mreži, če se bliža kak človek.

Nekaj dni pozneje dobi družbo. Njegova samica je bila tudi zašla v past. Pozno zvečer jo prinese Janče učitelju, ki jo vtakne v kletko k samcu. Ko pride drugo jutro gledat novo dvojico, sedi samica zarečih očij v kotu, od samca pa leže samo še kosčice in perje po tleh. To je pa za učiteljevo dobro srce vendar nekoliko preveč; zato pokliče lovca, da konča bestijo, ki hoče zase absolutno svobodo počenja, a je ne privoščijo nikomur drugemu.

Ko hodi nekaj dni nato Janče zopet po gozdu, zasliši javkanje mladih kraguljev in najde na ta način gnezdo. Pokliče svojega sinka, da spleza na drevo. V gnezdu najde še dva mladiča; od tretjega so bile samo še kosti; njegova napol sestradana brata sta ga bila požrla.

Odslej je bil mir v grapi.

Pri prodajanju vstopnic.

"Oh, Mr. Vi, ali bi ne kupili ene vstopnice od mene? Gre se za jako dobro stvar za našo zabavo."

"Seveda! ali bi mi vi ne hoteli povedati za katero dobro stvar se gre pri tem?"

Ponujavka: "Naš glavni namen s temi vstopnicami je pokriti stroške, ki smo jih napravili pri naši zadnji zabavi."

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd Str., Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, najnižje cene.

Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

ZASTAVE

bandera, regalije in zlate znake za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN,

2107 So. Hamlin Avenue, Chicago, Ill.

"111" Cigarette

DOBRE

so! 10¢

Kupite cigarete, hrani denar.

KOLEDARJI!

Grdinovi, veliki stenski koledarji so sedaj vsem na razpolago. Vsaka družina ga lahko dobi v Clevelandu in okolici "ZASTONJ" in sicer vsaki čas na sledečih prostorih: V glavni prodajalni za pohištvo 6019 St. Clair, v stanovanju A. Grdina 1053 E. 62 St. za Colinwood, Nottingham in Euclid, O. pa v podružnici na 18526 St. Clair, za Newburgh in okolico pri trgovcu Jos. Jeriču na 3611 E. 81 cesti.

Kakor rečeno, koledar lahko dobite, ne da bi od vas pričakovali, da morate takrat kaj kupiti. Tudi vaši otroci jih lahko dobijo za vas, ako jim vi napišete na listek. Drugače jih pa otrokom ne damo, ker jih nekateri zlorabijo, vedno jih odnašajo, ali pa celo prodajajo.

KOLEDARJI so za bodoče leto tiskani v Slovenskem in Angleškem besedilu; vsakih je polovica. Pri naročbi za koledar, morate povedati katerega želite, in ker je 1923. že 20. leto, odkar je bila ustanovljena trgovina za pohištvo, zato so koledarji tiskani v ta namen, v reklamo trgovine in pogrebnege zavoda.

Kdor pa hoče imeti koledar v druga mesta, ali ga naroči za v stari kraj, ta mora plačati vsaki koledar z poštnino 25c., ali pa \$1.00 za 5 komadov. Pišite na:

Anton Grdina

Cleveland, O.